

Update มาตรการอียู : คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป และรัฐสภายุโรป บรรลุข้อตกลงเบื้องต้นที่จะมีกฎหมาย ห้ามนำเข้า หรือส่งออก ผลิตภัณฑ์ใช้แรงงานบังคับ

เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2567 คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป และรัฐสภายุโรป บรรลุข้อตกลงเบื้องต้นที่จะมีกฎหมายห้ามนำเข้า หรือส่งออก ผลิตภัณฑ์ใช้แรงงานบังคับ สารระคายเคือง ดังนี้

1. ข้อมูลภูมิหลัง ที่ผ่านมา บริษัทยุโรปปฏิบัติตามกฎหมายที่ป้องปรามแรงงานบังคับขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) และสหประชาชาติ (UN) รวมทั้งข้อกำหนดด้านสิทธิมนุษยชนของอียู เช่น Charter of Fundamental Rights of the European Union, European Convention on Human Rights และ Treaty on the Functioning of the European Union แต่ยังไม่ได้มีการมีกฎหมายเฉพาะของอียูเรื่องการห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากแรงงานบังคับ คณะกรรมาธิการยุโรป (คมธ.ยุโรป) จึงได้เสนอร่างกฎหมายห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากแรงงานบังคับ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2565 ต่อมา คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปได้กำหนดท่าทีของตนต่อร่างกฎหมายดังกล่าว เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2567 จนล่าสุดได้บรรลุข้อตกลงเรื่องร่างกฎหมายฯ กับรัฐสภายุโรป

2. ภาพรวม คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปและรัฐสภายุโรปได้บรรลุข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับร่างกฎหมายห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากแรงงานบังคับเข้าสู่ตลาดอียูโดยสนับสนุนวัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอ คมธ.ยุโรปที่จะห้ามการวางจำหน่าย หรือการเปิดให้คนสามารถเข้าถึง หรือสามารถส่งออก ผลิตภัณฑ์ที่ใช้แรงงานบังคับในตลาดอียู โดยได้มีการปรับปรุงร่างกฎหมายเพื่อให้ขอบเขตความรับผิดชอบของ คมธ.ยุโรป และหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในระดับชาติมีความชัดเจนมากขึ้น

3. ฐานข้อมูลพื้นที่เสี่ยงและผลิตภัณฑ์จากแรงงานบังคับ เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ คมธ.ยุโรปจะจัดตั้งฐานข้อมูล ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านแรงงานบังคับ รวมถึงรายงานจากองค์การระหว่างประเทศ อาทิ ILO ที่ทันสมัย ตรวจสอบได้ และมีการปรับให้เป็นสถานะปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุน คมธ.ยุโรป และหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในระดับชาติ ในการตรวจสอบกรณีการละเมิดกฎหมาย

4. แนวทางตรวจสอบความเสี่ยงแรงงานบังคับ กำหนดหลักเกณฑ์ชัดเจนสำหรับ คมธ.ยุโรป และหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในระดับชาติในการตรวจสอบแนวโน้มการละเมิดกฎหมาย ดังนี้ (1) ปริมาณและความร้ายแรงของการใช้แรงงานบังคับที่ต้องสงสัย และภาครัฐมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานบังคับนั้นด้วยหรือไม่ (2) ปริมาณผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่าย หรือสามารถเข้าถึงได้ในตลาดอียู (3) สัดส่วนของผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากแรงงานบังคับ (ทั้งหมด หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสินค้า เช่น หากพบว่ามีส่วนประกอบหนึ่งของรถยนต์ทำมาจากแรงงานบังคับ และชิ้นส่วนนั้นสามารถเปลี่ยนทดแทนได้ ก็ให้เป็นดุลพินิจของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายระดับชาติของประเทศสมาชิกอียูว่าจะดำเนินการอย่างไร) และ (4) ความเกี่ยวข้องระหว่างผู้ประกอบการกับการใช้ความแรงงานบังคับในห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งขีดความสามารถของผู้ประกอบการที่จะแก้ไขประเด็นแรงงานบังคับ

ทั้งนี้ คมธ.ยุโรปจะออกแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในระดับชาติ เพื่อนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการยุติและการแก้ไขแรงงานบังคับประเภทต่าง ๆ โดยจะมีมาตรการเสริมสำหรับ SMEs ที่สามารถค้นหาได้จากเว็บไซต์ Forced Labour Single Portal

5. หน่วยงานตรวจสอบแรงงานบังคับ (1) ในเขตอียู หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในแต่ละประเทศสมาชิกอียูจะเป็นผู้ตรวจสอบและประสานงานซึ่งกันและกันหากพบว่ามีการใช้แรงงานบังคับในประเทศสมาชิกอียู (2) นอกเขตอียู คมธ.ยุโรปจะเป็นผู้ตรวจสอบ หากได้รับแจ้งจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายใน ปท. สมาชิกอียูว่า มีความเสี่ยงแรงงานบังคับนอกเขตอียู

6. การตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าจะห้าม เพิกถอน หรือกำจัดผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากแรงงานบังคับ นั้น ขึ้นอยู่กับหน่วยงานผู้ตรวจสอบ ในกรณีที่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของประเทศสมาชิกอียูเป็นผู้ตัดสินใจ ผลการตัดสินใจจะมีผลบังคับใช้ในทุกประเทศสมาชิกอียูตามหลักการ การยอมรับร่วม (mutual recognition) ในกรณีที่อาจเกิดความเสียด้านอุปทานจากผลิตภัณฑ์สำคัญที่อาจทำมาจากแรงงานบังคับ นั้น หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในระดับชาติสามารถสั่งการให้ผู้ประกอบการระงับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เป็นการชั่วคราว จนกว่าจะสามารถพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้มีการใช้แรงงานบังคับในการดำเนินธุรกิจ หรือในห่วงโซ่อุปทาน สั่งการให้มีการทดแทนเฉพาะชิ้นส่วนที่มีการใช้แรงงานบังคับ

7. ขั้นตอนต่อไป ขณะนี้ข้อตกลงเป็นเพียงข้อตกลงเบื้องต้นที่ยังจะต้องได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการจากทั้งคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปและรัฐสภายุโรปต่อไป

แหล่งอ้างอิง: เว็บไซต์คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/03/05/council-and-parliament-strike-a-deal-to-ban-products-made-with-forced-labour/>

* * * * *